

Pravopis skupin hlásek bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně

Psaní bě/bje, pě, vě/vje

Skupiny hlásek **-bje-**, **-vje-** píšeme tehdy, jsou-li **b** nebo **v** součástí předpony: **objev** (**ob** + **jev**), **vjel** (**v** + **jel**), tzn. že kořen začíná na **je-**. Po předponách **ob-**, **v-** tedy vždy napíšeme **je**, protože kořen nemůže začínat na **ě-**: **v/jezd** (nikoli **v/ězd**), **ob/jezd** (nikoli **ob/ězd**). Písmeno **-ě-** píšeme **po b** nebo **v** tehdy, je-li součástí kořene slova: **běžec**, **věrnost**, **příběh**, **světlo**.

Slova se skupinou **-pje-** se v českých slovech nevyskytují, po **p** **vždy** píšeme **-ě-**.

Cvičení

1 Čti a odůvodni pravopis ě/je.

Ve slově **běhat** napíšeme **ě**, protože **ě** je součástí kořene **běh**. Ve slově **objem** napíšeme **je**, protože **ob** je předpona, po předponě píšeme **je**, kořen nemůže začínat na **ě**.

běhat, **objem**, **větrník**, **pěna**, **věšák**, **objektiv**, **zpěvačka**, **věta**, **pěst**, **vjet**, **dospělý**, **medvěd**, **pěstovat**, **sběratel**, **prospěch**, **věřit**, **hvězda**, **objednat**, **objezd**, **svět**

2 Dopln ě/je.

ob__t
nap__tí
v__dec
ob__ť
sv__tlo

kv__tina
o__žnice
ob__d
člov__k
p__nkava

v__zd
úsp__ch
podb__l
ob__dnávka
v__dro

3 Utvoř a napiš věty s uvedenými slovy.

obětovat:	
zvědavý:	
objev:	
vjem:	
pověst:	
pěšky:	
objetí:	
bělásek:	
vjet:	
pěkný:	

Psaní m, mn ve skupinách mě, mně

Skupinu **-mě-** napíšeme tehdy, je-li v základovém i v odvozených slovech jen **m** (nesmíme se však nechat zmást výslovností, v některých slovech vyslovujeme mňe: mňesto, mňel, mňesíc, mňekký, i když píšeme město, měl, měsíc, měkký), např.:

- t**am**, odtamtud – tamější,
- vědo**m**osti, svědo**m**í – vědo**mě**,
- sá**m**, sa**m**ota – osa**mě**lý,
- soukro**m**ý, soukro**m**í – soukro**mě**,
- + 2. a 4. pád zájmena **já** – beze **mě**, pro **mě** (více v kapitole Zájmena).

Skupinu **-mně-** napíšeme tehdy, jsou-li v základovém slově i ve slovech odvozených **m** i **n**, např.:

- skro**mn**ý, skro**mn**ost – skro**mně**,
- te**mn**ý, te**mn**ota – za**te**mnění,
- je**mn**ost, je**mn**ý – je**mně**,
- po**mn**ík, vzpo**m**ínka – zapo**mně**l,
- + 3. a 6. pád zájmena **já** – ke **mně**, o **mně** (více v kapitole Zájmena).

Cvičení

4 Čti a odůvodni pravopis mě/mně.

Ve slově skromně napíšeme **m** i **n**, protože je odvozeno od slova skromný. (V odvozených slovech musí zůstat **m** i **n**.)

skromně, uzemnění, zatmění, vzpomněl, tajemně, náměstí, odměna, měsíc, příjemně, známější, domněnka, rozumět, úsměv, strmě, měď, paměť, měšec, rozumně, umění, pomněnka

5 Dopln mě/mně.

Moje velká záliba je výtvarné u____ní. Mluvil tak rychle, že jsem mu nerozu____l ani slovo. Budova radnice je na Horním ná____stí. Maminka mi z____řila teplotu. Tatínek se vrátil z odpolední s____ny. Na Valašsku se žilo velmi skro____. Říká se, že z____na je život. Loni jsem ještě neu____l plavat. Na název hlavního ____sta Slovenska jsem si bohužel nevzpo____l.

6 Dopln mě/mně.

ohro____

osa____lý

rozu____l

připo____l

stříd____

ta____jší

____kkýš

z____na

zapo____l

příje____

z____knout

____ch

pote____l

roz____lnit

vý____na

7 Utvoř a napiš věty s uvedenými slovy.

měkký

temně

změřit

směna

jemně

měkoučkový

nerozuměl

rozumně

potměchuť

upřímně

8 Doplně mě/mně.

Na kytku jsem nějak zapo__l. Netvářil se zrovna příje___. Osa__lý strom přitahuje blesky. Zat__ní__ síce jsme propáslí. Babička se o nás starala nára___. Pa__ť se dá vytrénovat. Naštěstí jsem si na ten úkol vzpo__l včas. Z odpolední s__ny šel tatínek rovnou do postele. Bábovku pocukrovala maminka jen velmi je___. Z__na jízdního řádu moc rozu__ nevy__padá. Říká se tomu ná__síčnost, ale tomu ty ještě nemůžeš rozu__t.

9 Doplně mě/mne/mně/mi.

Bude vhodné si připomenout skloňování osobního zájmena já.

Na všechny si vzpo__li, ale na__ ne. Otázce jsem nakonec porozu__l, ale to už__ nebylo nic platné. Zřej__ o__ dlouho přemýšlel. Mrzí__ to zbytečné nedorozu__ní. Obloha zte__la a liják__ bohužel neminul. Moje do__nka se__ nakonec potvrdila. Upří__ řeče__no, je__ to celkem jedno. Od__na vyšla i na__. Výtvarné u__ní__ opravdu zajímá. Nebylo__ příje__, když si__ tam všimla.

Souhrnná cvičení

10 Doplně ě/je/ně.

a) um__lec	sv__rák	pov__st
ob__dnávka	p__t	střídm__
vym__nit	podb__l	ob__zd
rozv__dka	zapom__tlivý	p__šina
nap__tí	v__tev	ob__ť
upřím__	rozum__l	rozm__r

- b) Sp__ch se někdy nevyplácí. Na ob__žné dráze je přeplněno. Dolar je tvrdá m__na. Vy__počítat ob__m krychle nic není. Smažený kv__ták je moje narozeninové jídlo. Ve v__zdu nám někdo zaparkoval. Zp__t jsme šli p__šky. Potm__ se trochu bojím. Takový ob__v jsme nečekali. Dneska máme lehké předm__ty. Na mamincino ob__tí se vždycky těším. Kluci si zase v__li do vlasů. Kruhových ob__zdů rychle přibývá.

- c) S v__troněm se to musí um__t. Na v__tvi sedí p__nkava a p__je. Snažím se být ob__ktivní, ať nemám špatné sv__domí. Ob__dv__ sestřičky chodí do p__veckého sboru. Kv__ten ub__hl, do záv__ru školního roku zbývá m__síc. Práv__jsme si ob__dnali ob__d. Zv__davé hříb__si nás přib__hlo přem__řit pohledem. Dřev__ný v__šák byl čerstv__natřený, což jsem nev__děl. Tolik v__mů v průb__hu p__ti dnů by b__žně vystačilo na p__t m__síců.
- d) Na naše nedorozum__ní jsme rychle zapom__li. Nakonec se Kv__ta přece jen osm__lila a náram__se bavila. Na slam__né ošatce omam__zavoněl čerstvý chléb. Sv__tový rekord v b__hu na p__t tisíc metrů nevydržel ani m__síc. Jeho dom__nka, že cesta k úsp__chu se obejde bez osobních ob__tí, samozřejm__rychle vzala zasvé. Na ob__žnou dráhu kolem Zem__m__hned tak někdo nedostane. Indiánští zv__dové m__li ke zbab__losti daleko.
- e) Sv__domitý v__dec byl odm__něn nečekaným ob__vem. Potem__lé hv__zdy jen spore osv__tlovaly úzkou strm__stoupající p__šinu. I když se snažil tvářit příjem__, jeho potm__šilý úsm__v a zaťaté p__sti nev__stily nic dobrého. Nevím, co to do m__v__lo. Dědeček mi vypráv__l příb__h o osam__lém hv__zdáři. Přesv__dčil jsem se o tom, že sp__ch se v__tšinou nevyplácí. Tam__jší obyvatelé m__příjem__překvapili svojí nezm__rnou přív__tivostí.